

PRIKAZ SEMINARA "ZAŠTITA TEMELJNIH PRAVA U EU I BiH"

prikaz

Priredili: **mr. sci. Arben Murtezić***
dr. sci. Davor Trlin **

U zajedničkoj organizaciji JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Njemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ fondacija), 18. 05. 2018. godine, održan je seminar "Zaštita temeljnih prava u EU i BiH". Riječ je bilo o naprednom seminaru, koji je služio za produblјivanje znanja o Evropskom pravu, koje su polaznici stekli na nekom ranijem, instruktivnom seminaru. Ovo je drugi takav, napredni seminar, a prvi je bio organizovan prošle godine u novembru, na temu "Interpretacijski učinak Prava EU prije članstva", na kojem je edukatorica bila prof. dr. Tamara Čapeta, sa Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Seminaru "Zaštita temeljnih prava u EU i BiH" prisustvovali su sudije i tužioci sa svih nivoa vlasti u BiH, te predstavnici stručne službe Ustavnog suda BiH. Seminar su uvodnim obraćanjem otvorili dr. Davor Trlin, viši stručni saradnik u CEST-u i Žana Gojačić, saradnica IRZ fondacije. Edukator je bio prof. dr. Zlatan Meškić, profesor Pravnog fakulteta Univerzitetu u Zenici, vodeći predavač CEST-a FBiH za Pravo EU. Na seminaru je učesnicima ukazano i na novu knjigu "Pravo Evropske unije II – Povelja o osnovnim pravima", autora Zlatana Meškića i Darka Samardžića, koja, kako je to napisao profesor i sudija dr. Branko Morait u prikazu ove monografije ("Pravna misao", broj 3-4), *"ima izuzetan značaj, jer Povelja EU o osnovnim pravima (u daljem tekstu: Povelja) nije gotovo ni obrađivana u domaćoj literarnoj pravnoj produkciji, iako je postala obavezujući pravni akt u EU stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora 2009. godine"*.

Profesor Meškić je učesnicima objasnio fundamentalne postulate temeljnih prava u EU, da bi nakon toga povezo propise EU o temeljnim pravima sa stanjem u Bosni i Hercegovini. Teme na koje je govorio su bile: "Povelja o temeljnim pravima EU i njen odnos prema Evropskoj konvenciji za zaštitu

* Direktor Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH

** Viši stručni saradnik Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH;
davor.trlin@cest.gov.ba

ljudskih prava", "Primjena propisa EU o temeljnim pravima od strane nacionalnih sudova", "Sloboda prometa robe, usluga, kapitala i ljudi u Ustavu BiH, SSP i pravu EU" i "Aktuelni izazovi u primjeni Zakona o zabrani diskriminacije u svjetlu prava EU".

Cilj seminara je ostvaren. Učesnici su upoznati sa jednim od tri primarna izvora ljudskih prava u EU-Poveljom temeljnih prava, koracima za ispitivanje temeljnih prava, te odnosom prema EKLJP. Sačinjena je dublja analiza nekoliko primjera, te analiza problema i data moguća rješenja za dileme u sudskoj praksi, a koja uključuju poštivanje prakse Evropskog suda za ljudska prava i Suda EU. Kada je govorio o osnovnim karakteristikama Povelje, profesor je učesnike seminara podsjetio na presude Saveznog Ustavnog suda Njemačke "Solange I" i "Solange II", u kojima je navedeni sud definirao svoj odnos sa Evropskim sudom i odnos prava Evropske zajednice i ustavnog prava SR Njemačke. U presudi "Solange I" od 1974. godine, Savezni Ustavni sud je zauzeo stav da garancije temeljnih prava propisane njemačkim Ustavom imaju prednost u odnosu na pravo Zajednice. Međutim, u "Solange II" 1986. godine je isti ovaj sud konstatovao da je zaštita osnovnih prava u Zajednici u međuvremenu dostigla standarde garantovane Temeljnim zakonom (Ustavom SR Njemačke) te da Savezni ustavni sud više neće kontrolirati primjenu sekundarnog prava Zajednice u SR Njemačkoj. Kod izlaganja strukture Povelje, edukator je ukazao da su opšte odredbe Povelje od člana 51. pa dalje, a posebno je podcrtao član 52. stav 1. u kojoj je određena struktura ispitivanja. Govorio je i podjeli osnovnih prava na *status negativus*, *status positivus* i *status activus*, te sa učesnicima prodiskutovao ima li ova podjela teorijski ili praktični značaj. Kao posebnu oblast, dr. Meškić je analizirao zaštitu ličnih podataka iz člana 8. Povelje, te, s tim u vezi, ukazao i na Direktivu 95/46/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osnovnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (a koja je implementirana i u Zakon o zaštiti ličnih podataka BiH), te na presude *Google Spain C-131/12*, *Facebook C-362/14*, *Rynes C 212/13* i *Digital Rights Ireland C-293/12*. Profesor Meškić je ukazao i na novine u Povelji o temeljnim pravima – ljudsko dostojanstvo, pravo na dobru upravu, zaštitu okoline, zaštitu potrošača, itd. Na kraju prvog dijela seminara, edukator je govorio o odnosu između EKLJP i POP, koji je regulisan stavovima 1. i 3. člana 51. Povelje. U tom kontekstu sadržaj njegovog predavanja se odnosio na: transfernu klauzulu, načelo povoljnosti, pristupanje EU EKLJP, nedostatke individualne zaštite pred Sudom EU, te o odnosu između Suda EU i ESLJP.

U drugom dijelu predavanja, edukator Meškić je objasnio kako se pojedina temeljna prava ostvaruju u ustavnom i pravnom sistemu BiH. Kod izlaganja osnovnih tržišnih sloboda u ustavnom sistemu BiH, učesnike je podsjetio na odredbu člana I. 4 Ustava BiH, prema kojoj postoji sloboda kretanja širom Bosne i Hercegovine i da Bosna i Hercegovina neće ometati punu slobodu kretanja lica, robe, usluga i kapitala širom BiH, a koja se primjenjuje u skladu sa praksom Suda EU, i primjenjuje se neposredno pred redovnim sudstvom. Govorio je još o: trokoraku za ispitivanje unutrašnjeg tržišta, odluci Ustavnog suda BiH U 12/09 i novinama u Zakonu o zabrani diskriminacije BiH. Seminar je obuhvatio i studiju slučaja po osnovu predmeta Suda EU C-286/12.